

конф., присвяч. 20-річчю НАПрН України та обговоренню п'ятитом. моногр. «Правова доктрина України», Харків, 20-21 листопада 2013 р. / Нац. акад. прав. наук України. – Харків, 2013. – С. 1009-1011.

3. Головін А. Конституційне правосуддя: вчора, сьогодні, завтра / А. Головін // Вісник Конституційного Суду України. – 2011. – № 4–5. – С. 5-13.

4. Чекотовська О. Проблеми застосування практики Європейського суду з прав людини [Електронний ресурс] / О. Чекотовська // Центр суддівських студій. – Режим доступу: <http://www.judges.org.ua/dig4202.htm>.

УДК 342.9:347.763 (043.2)

Панченко І.В., студентка,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Павлюк С.О., студент,
Навчально-науковий гуманітарний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Гусар О.А., к.ю.н.

АВІАЦІЙНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

У Повітряному Кодексі України [1] в ч. 2 ст. 4 законодавець визначає, що державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України полягає у формуванні державної політики та стратегії розвитку, визначенні завдань, функцій, умов діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України, застосуванні заходів безпеки авіації, прийнятті загальнообов'язкових авіаційних правил України, здійсненні державного контролю за їх виконанням та встановленні відповідальності за їх порушення.

Президент України та Кабінет Міністрів України забезпечують реалізацію державної політики розвитку авіації України відповідно до Конституції та законів України (ч. 3 ст.4) [2].

Енциклопедично-словникова література визначає «державне регулювання як вплив держави на економічну систему, спрямований на досягнення цілей її економічної політики [3, с. 61]; здійснення державою комплексних заходів (організаційних, правових, економічних тощо) у сфері соціальних, економічних, політичних, духовних та інших суспільних процесів із метою їх упорядкування, встановлення загальних правил і норм суспільної поведінки, а також запобігання негативним явищам у суспільстві [4 с. 6]; сукупість інструментів, за допомогою яких держава встановлює вимоги до підприємств і громадян [5, с.153]; економічний метод державного управління, який є системою типових заходів законодавчого, виконавчого і контрольного характеру, що здійснюється відповідними державними органами та громадськими організаціями з

метою стабілізації та пристосування існуючої соціально-економічної системи до постійно змінюваних умов [6 с. 48].

Авіаційні перевезення є складовою сфери економіки, що підпадає під адміністративно-правове регулювання, та державного регулювання взагалі.

Вчений-адміністративіст В. К. Колпаков зазначає, що «без державного регулювання помітно знижується ефективність виробництва, незатребуваною виявляється фундаментальна наука, скорочуються через подорожчання інфраструктура соціальної сфери, а рух до цивілізованих форм життя здійснюється стихійно, з великими витратами і значними втратами» [7 с.332].

Без сумніву, належне державне регулювання, яке здійснюють уповноважені центральні органи державної влади в авіаційній сфері за допомогою юридичних засобів, займає пріоритетне значення, тому що без нього нормальне функціонування та регулювання суспільних відносин в авіаційній сфері, розвиток і становлення ринку авіаційної галузі буде неможливе. Державне регулювання створює умови для діяльності суб'єктів та об'єктів управління в цивільній авіації та здійснюється через центральний орган виконавчої влади в галузі транспорту (Міністерство інфраструктури України), Державну авіаційну службу (Державіаслужби), місцеві Ради народних депутатів. В той же час, державне регулювання авіаційної галузі спрямовується на захист інтересів держави та суспільства за умови збереження господарської самостійності авіапідприємств.

У 2017 році вітчизняними авіаційними підприємствами забезпечено зростання основних економічних показників діяльності галузі. Упродовж цього року на ринку пасажирських та вантажних авіап перевезень здійснювали польоти 32 вітчизняні авіакомпанії, якими виконано 93,0 тис. комерційних рейсів, що забезпечило зростання порівняно з 2016 роком на 17 відсотків.

При цьому, за статистичними даними кількість перевезених пасажирів збільшилась порівняно з попереднім роком на 27,5 відсотка та склала 10555,6 тис. чоловік. Пасажиропотоки через аеропорти України зросли на 27,6 відсотка та становили 16498,9 тис. чоловік.

Український ринок пасажирських авіап перевезень другий рік поспіль демонстрував високі темпи зростання. При цьому, у попередньому 2016 році відбувалось відновлення ринку після спаду, що мав місце у 2014-2015 роках. Якщо за підсумками 2016 року обсяги пасажирських перевезень вітчизняних авіакомпаній перевищили показник „докризисного” 2013 року на 2,1 відсотка, то за 2017 рік – вже на 30,1 відсотка. Протягом 2017 року пасажирські перевезення здійснювали 18 вітчизняних авіакомпаній. За статистичними даними за 2017 рік 93 відсотки загальних обсягів пасажирських перевезень здійснено п'ятьма провідними

авіаперевізниками [8].

Отже, державне регулювання діяльності в галузі цивільної авіації України полягає у формуванні державної політики та стратегії розвитку, визначенні завдань, функцій, умов діяльності в галузі авіації, застосуванні заходів безпеки авіації, прийнятті загальнообов'язкових авіаційних правил України, у здійсненні державного контролю за їх виконанням та встановленні відповідальності за їх порушення.

Авіаційні перевезення є діяльністю, яка пов'язана з переміщенням пасажирів і вантажів, продукції виробничо-технічного призначення та виробів народного споживання повітряними шляхами. Авіаційних перевезень можливо лише за умов ефективної діяльності авіаційно-транспортної системи (АТС).

Державне регулювання авіаційних перевезень має сприяти створенню та підтримці конкурентного середовища починаючи з розширення комерційних прав авіаперевізників аж до вільного доступу на ринок авіаперевезень – чистої конкуренції на ринку транспортних послуг.

Література

1. Повітряний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3393-17
2. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Державне управління: Словник-довідник / За заг. ред. В. М. Князева, В. Д. Бакуменка. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 228 с.
4. Державне управління та державна служба: словник-довідник / Укл. О. Ю. Оболенський. – К.: КНЕУ, 2005. – 480 с.
5. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К.: НАДУ. – Т. 4, 2011. – 648 с.
6. Малиновський В. Я. Словник термінів і понять з державного управління / В. Я. Малиновський; Центр сприяння інституційному розвитку державної служби. – К.: Видавництво МАУП, 2005. – 255 с.
7. Колпаков В. К., Кузьменко О. В. Адміністративне право України: підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544с.
8. Оперативна інформація. Авіаційні перевезення. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://avia.gov.ua/pro-nas/statistika/operativna-informatsiya/>